

KRISTIANSAND KOMMUNE
Postboks 4
4685 NODELAND

Dato: 24.01.2025
Vår ref: 25/04890-2
Deres ref:
Saksbeh.: Bård Andreas Lassen

Utfyllende innspill til forslag til badstrategi for Kristiansand kommune

- **Kommunen kan etablere offentlige eide badstuer i statlig sikra friluftslivsområder, så lenge de er åpne for alle og rimelig å bruke.**
- **Eventuell avgift for bruk av offentlig badstu kan ikke overstige løpende driftskostnader.**
- **Det kan etableres badstu på Hamresanden, så lenge den er offentlig eid og driftes av kommunen selv eller i samarbeid med frivillige.**
- **Det kan ikke etableres nye private kommersielle badstuer i statlig sikra friluftslivsområder.**

Vi viser til fylkeskommunens brev av 15.1.2025, samt dialogmøte med kommunen 22.1.2025.

Kommunen har bedt fylkeskommunen utdype hvilket handlingsrom som finnes for badstuer i statlig sikra områder samt redegjøre for prosess rundt omdisponering.

Innledningsvis vil vi presisere at alle nye tiltak i statlig sikra friluftslivsområder bør skje med utgangspunktet i en forvaltningsplan. Det er kommunen som utarbeider forslag til slike planer, mens fylkeskommunen godkjenner planene på vegne av staten som rettighetshaver eller grunneier. Tiltak som ligger i godkjent forvaltningsplan regnes som avklart med staten som grunneier eller rettighetshaver. Kommunen har god erfaring med utarbeidelse av forvaltningsplaner, og vi forutsetter derfor at dette er kjent for kommunen.

Generelt om badstuer i statlig sikra friluftslivsområder.

Miljødirektoratet sin veileder for forvaltning av statlig sikra friluftslivsområder er førende for fylkeskommunens oppgaver knyttet til forvaltning av statlig sikra friluftslivsområder. Veilederen gjelder også for kommunen som har drifts- og tilsynsansvar for statlig sikra friluftslivsområder.

Etablering av kommersielle badstuer vil være i strid med to føringer i veilederen:

- At det ikke skal etableres nye bygg som er ment for utleie, booking og eksklusiv bruk (f.eks. kommersielle badstuer).
- Prinsippet om at områdene skal være åpne, gratis å bruke og tilgjengelig for alle.

Vår forståelse av føringene over, er at offentlige badstuer som er åpne for alle og gratis å bruke

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 25 4612
KRISTIANSAND S

Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
+47 38 05 00 00

E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
921 707 134

Nettsted:
www.agderfk.no

vil kunne godkjennes i statlig sikra friluftslivsområder – gitt at den plasseres på et sted som ikke går utover naturmangfold, kulturminner eller annen friluftslivsbruk av området. Drift kan skje i regi av kommunen selv eller i samarbeid med frivillige. Dette betyr at det kan etableres badstu på Hamresanden under forutsetning av at denne er kommunalt eid, rimelig å bruke og driftes av kommunen selv eller i samarbeid med frivillige. Denne modellen kan dermed vurderes andre steder i kommunen også.

Etablering av nye private kommersielle badstuer vil imidlertid være i strid med friluftslivsformålet, og kan dermed ikke godkjennes gjennom forvaltningsplaner. Etablering av slike badstuer krever dermed tillatelse til omdisponering av statlig sikra friluftslivsområder.

Omdisponering av friluftslivsområder til bruk for kommersielle badstuer?

All forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder skal vurderes i lys av at områdene er varig sikret for allmennhetens friluftsliv. Derfor skal omdisponering i prinsippet ikke skje. I enkelte tilfeller kan det være gode grunner for at deler av et statlig område bør kunne brukes til andre formål. Miljødirektoratet har derfor åpnet for at kommunen kan søke om tillatelse til omdisponering av statlig sikra friluftslivsområder.

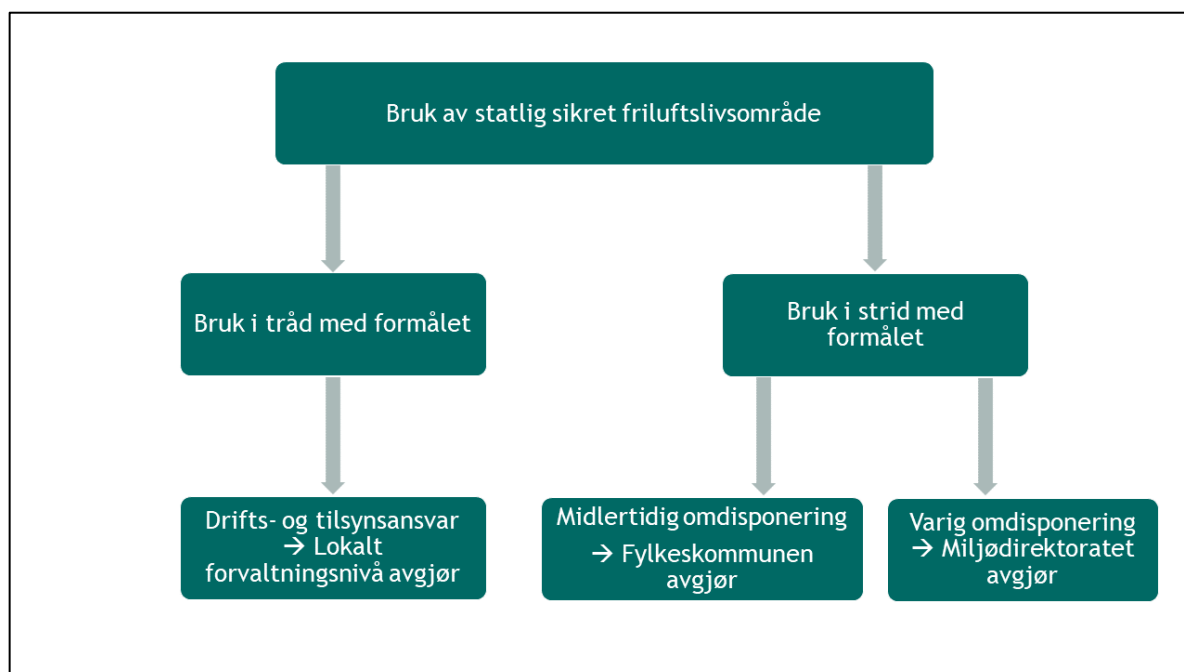
Hver søknad må vurderes konkret, og i unntakstilfeller kan det være grunn til å akseptere omdisponering. Særlige grunner til å akseptere varige omdisponeringer er i tilfeller der

- andre tungtveiende samfunnstjenlige hensyn må prioriteres (f.eks. offentlige veier)
- en omdisponering vil kunne bedre de totale forholdene for utøvelse av friluftsliv i området (f.eks. at et erstatningsareal tilfører området nye kvaliteter som ikke var der fra før).

Kravet om tillatelse til omdisponering vil også gjelde for tiltak eller aktiviteter som er:

- privatiserende eller ekskluderende (f.eks. badstuer for utleie og booking)
- hindrer eller vanskeliggjør allmennhetens bruk av området (f.eks. badstuer som privatiserer areal).

Søknader som gjelder tiltak eller aktiviteter med varighet på inntil 10 år regnes som midlertidig omdisponering. Slike saker avgjøres av fylkeskommunen dersom kommunen som drifts- og tilsynsansvar, med utgangspunkt i veilederen, mener at tiltaket bør godkjennes. Tiltak eller aktiviteter på mer enn 10 år, regnes som varig omdisponering. Slike saker avgjøres av Miljødirektoratet, etter at saken først er vurdert av kommunen og fylkeskommunen. Les her for mer informasjon om omdisponeringsprosessen: [Omdisponering i statlig sikrede friluftslivsområder - miljødirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/omdisponering-i-statlig-sikrede-friluftslivsomrader)

Det store spørsmålet i denne saken er om det vil bli gitt tillatelse dersom det søkes om omdisponering av statlig sikra friluftslivsområde for etablering av kommersielle badstuer. Med bakgrunn i både Miljødirektoratet sin veileder og ytterligere dialog med Miljødirektoratet, er vår oppfatning at etablering av nye private kommersielle badstuer på land ikke kan godkjennes i statlig sikra friluftslivsområder.

Kommunen har bedt oss vurdere om det etter en samlet vurdering av aktuelle lokaliteter, kan åpnes for etablering av kommersielle private badstuer på ett eller to sikra områder. Etter dialog med Miljødirektoratet er vår oppfatning er det ikke er anledning til en slik tilnærming. Vi anbefaler i stedet at kommunen vurderer offentlig eierskap og drift på de aktuelle stedene.

Booking- og betalingsløsning

Miljødirektoratet sier i sin veileder at bookingløsning i utgangspunktet ikke er ønskelig i sikra områder. Det er likevel åpning for at fylkeskommunen kan godkjenne bookingløsninger dersom det er nødvendig som et regulerende tiltak. Utgangspunktet er at bookingen da skal være vederlagsfri.

Samtidig åpner Miljødirektoratet for at det kan tas en «[avgift for spesielle tilbud](#)» i friluftslivsområder. Som spesielle tilbud peker Miljødirektoratet på toaletter, service- og sanitæranlegg for båtfolk og utlånsordning av utstyr, men vår vurdering er at også badstuer vil kunne falle inn under dette begrepet. En eventuell avgift for bruk må imidlertid være lav og ikke overstige kostnadene knyttet til løpende drift av sanitæranlegget (vann, ved, strøm og renhold). Avgiften kan ikke gå til å dekke utgifter til investeringer eller oppgraderinger av anlegget eller til administrasjon.

Oppsummert er vår vurdering av det kan etableres bookingløsning med betalingsordning innenfor rammene som er skissert over. Innføring av bookingløsning må imidlertid godkjennes av fylkeskommunen – fortrinnsvis gjennom forvaltningsplan.

Hva bør kommunen gjøre nå?

Vi ser for oss følgende alternative utfall i denne saken:

1. Kommunen tar ut alle forslag om lokaliteter for kommersielle badstuer i sikra områder, men beholder eventuelle lokaliteter for badstuer som vil bli gratis eller billig å bruke, og som drives av kommunen selv eller i samarbeid med frivillige. Strategien bør i tillegg oppdateres med et avsnitt med prosess for godkjenning av tiltak og eventuelle bookingløsninger gjennom forvaltningsplan. Dette er, etter vårt syn, en anbefalt løsning dersom kommunen ønsker en forutsigbar, realistisk og helhetlig strategi som skal være styrende for videre utvikling av badstuer i kommunen.
2. Kommunen vedtar strategien slik den nå ligger (men med litt mer beskrivelse av føringer og godkjenningsprosess for kommersielle badstuer i sikra områder). Kommunen utsetter da videre avklaringer til søknad om midlertidig/varig omdisponering og godkjenning av forvaltningsplan for de statlig sikra friluftslivsområdene. Dette er ikke en anbefalt løsning dersom kommunen ønsker en forutsigbar, realistisk og helhetlig strategi som skal være styrende for videre utvikling av badstuer i kommunen.

Med hilsen

Christina Milsom
Avdelingsleder
Bærekraftig utvikling

Bård Andreas Lassen
Rådgiver
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: KRISTIANSAND KOMMUNE /v Margrete Havstad
KRISTIANSAND KOMMUNE /v Aase Margrethe Hørsdal
MILJØDIREKTORATET